

סא:

אלו טרפות פרק שלישי חולין

מסורת הש"ס

(א) וקדושין דל. ושיג. (ב) וז"ל נחמ"ד. (ג) ויקרא פרק ט.

הגהות הב"ח

(א) ושיג דיה מדי ביד וכו' הבאין לפניו דלא מיכליה: (ב) ד"ה מהו דמימא וי' דלית ליה כלל טמא ה"ה טוף:

מוסף רש"י

רש"י כתובין הבאין באחד אין מלמדו. מלא כתיב אחד ונמנוז מלכה מיניה (פזושין דב). מהדר כתיב ללמד ולא ילמד ממנה שעת מינה דוקא ה"ה קאמר (פסחים א.ה).

שיטה מקובצת

[א] דא"כ דצ"ב דצ"ב דצ"ב לא לפיני מיניה דהיינו משום דא"כ איתא דולפינן מיניה לא ליכתוב אלא חד ופסאי כוליהו גיטות אבל הכא מאן לישתוק או לא כתיב:

רבינו גרשום

א"כ פרט ועוניה דכתב רחמנא למה לי. שהן יש בהן חד סימן ואחר הסימן אחד יש בו אחד מ"ג סימנים שבשאר עופות טמאין אחד יש בו סימן רביעי שאינו כבולין שאינו דורס: הוה ליה שני כתובים באותו סימן כלומר דמקרא סברין דהיינו יש בהן סימנים שוין והוה ליה שני כתובים באותו סימן: סוף סוף דאיתיה בפרס איתיה בחד מהני כו'. בעשרים ואחד עופות: עורב אית ליה חתיר חתיר. כלומר מאתן סימנן ריש כבא עופות טמאין יש בערב חד פרס ועוניה אית ליה חד חד סימן אחד יש בו סימן אחד מהני סימנים דיש כב"ט עופות טמאין והסימן הרביעי שאינו דורס א' בפרס איתיה או בעוניה איתיה דלית בגולה אחריני ומיניה בעינן לסימנא דהוא אית דומה לא לחברו ולא לעשרים ואחד: א' אשכר דליכא חד מיניה דמי דליתיה כו'. כלומר מהני עשרים ואחד א' אשכר דליכא חד מיניה דמי לפרס ועוניה והוה ליה ה"ה דמי לפרס ועוניה שני כתובים באותו סימן ולא נמנוז עשרים וארבע כו'. ואי סברין למה אית מיניה כמקרא (ל) דאמר ליה גמריי הלכה למשה מסיני ליכא סימנא: לקרבן הן כשרין. ולא עוף אחר: כבי' סימנן שהורין:

ונילף מעורב. הו' מצי למימר אס' כן למינו למה לי: **מכרי** כ"ד עופות טמאים הם. וזכולוהו איכא ג' סימני טהרה בר מעורב ואי אפשר דהאי דאיתיה בפרס לימיה בחד מהני והאי דאיתיה בעוניה נמי לימיה בחד וזמנן כל חד וחד דלא מיכליה בחדא סימנא והוה ליה ג' כתובים הבאים כאחד ואין מלמדין לשאר עופות הבאין לפניו דלא מיכליה בחד מהני מרי סימנים ויזון דאין מלמדין מנהן לן איסורא דאזעטריך נטר למשרייה כן פירש בקונטרס וא"ת והא אכתי אזעטריך נטר להחיר אותו סימן שלישי דליתיה לא בפרס ולא בעוניה אלא צ"ט לחודיהו דה"ה דאסור דהא השתא בתלמא לא אכלין בחדו סימן לחודיה מיבעיא נתי דלא הוה אסרינן בחד מהני מרי סימנים דליתנהו בפרס ועוניה משום דהו' צ' כתובין הבאין כאחד כיון דליתנהו צ"ט עופות מ"מ בחדו סימן שלישי הייתי אוסר ואי ה"ה לחדו שלישי הוה צבור הוה יחא דהשתא נמי הו' צ' כתובים עורב וצ"ט עופות ומייהו בלאו הכי לא קשה מידי דמנין היה לי לאסור בחדו סימן שלישי דמ"ט עופות לא לפינן כלל לא כמה מנינו ולא בק"ו דהו' לכו י"ט כתובין הבאין כאחד ואין מלמדין ומסקין דחד מהני תלמא דדרי צבורה איתיה או בפרס או בעוניה והרביעי ישנו בחבירו נמנא שסימן זה לא נאמר אלא פעם אחת מהו דמימא דילף מיניה לאסור עוף הבא בסימן אחד בחד מהני מן הסימני הללו דהא לא דיעין מאי נייהו הוה סימן דאזעטריך לחודיה למילף מהני להכי אהא נטר למימר האי הוה דלית ליה כלל טמא הא בצוף הבא בסימן אחד טהור כן פירש בקונטרס ובתוס' פ"י דלא דיעין ליה מאי נייהו הוה סימן דאזעטריך לחודיה למילף מיניה דאפילו דיעין ליה כדפרישית שחי מכריס שכן ותקנתה וכו' וישאף מ"מ אזעטריך נטר למימר דלא לפינן מיניה וזמנן סימן וא"ת והיכי הוה מצי למילף מהאי דאית ביה סימן החדש לאסור בסימן אחד כו' א"כ למה לי דכתב רחמנא הוה דאית ביה חד מהני ג' סימנן דדרי צבורה השתא בתלמא לא אכלין בחד מיבעיא אלא ודאי להכי כתיב סימן הישן בחד מהני לומר דלא מילף גס מן החדש ועשות שני כתובין לגופיהו לא אזעטריך דאיתו מק"ו מ"ט עופות לאו פירכא היא דמהיהו לא לפינן כלל דכולהו חשיבי מ"ט כתובים הבאים כאחד כדפרישית ולהכי פרישה רחמנא להוהו דאית ביה חד סימן מהני ג' סימנן של י"ט עופות ולהכי נמי פרט לעורב דלא לפינן מיניה כלל ואכלין בכל חד מהני ג' סימנן וא"ת ומאחר דמ"ט עופות לא גמרינן ולכן נריך למיכתב חד דאית ביה חד מהנייהו א"כ ילף מיניה מההוא אחד דלריך למיכתביה ביה דעתה אינן צ' כתובים כיון דלריך למיכתביה וי"ל דלא שייך למילף מיניה כלל דהא לא גמרינן מ"ט עופות מכל אותן היתרים על שנים הראשונים הכתובים משום דאזעטריך קרא למכתביהו דלא מנינו למילפינהו משנים הראשונים דהו' צ' כתובים הבאים כאחד הכי נמי ליכא למילף מיניה והרי הן השתא צ' כתובים הבאים כאחד שאותו סימן כבוד עשרים זמנן ועוד יש לומר כל הסוגיא בענין אחר דמתחלה חישב פרס ועוניה צ' כתובים הבאים כאחד כלומר משום דאי מייניהו ילפינן לטמא בסימן אחד א"כ לישתוק או מפרס או מעוניה ומחד הוה ילפינן דעוף הבא בסימן אחד טמא ויה"ה לחבירו וכו' מימא אי לא כתיב אלא פרס הוה אמינא בחדו סימן שישנו בפרס טמא אכל בעוניה שיש בו סימן אחר דאחור סימן הו' סימן השוב ועבור בחדו סימן גרידא הוה כיון דאחור סימן הו' עופות א"כ אינו משנו בעני עמנו דכי איכא מרי בחדיה (הדדי) הוה טמא כל שכן הוה בפני עמנו ולא היה נריך למכתב עוניה וילפינן לה מפרס אלא להכי כתיביה למימר דהו' צ' כתובים הבאים כאחד ואין מלמדין ומשני דאיכא סימן אחד בפרס או בעוניה דליתיה צ"ט עופות והשתא לא הו' צ' כתובים דכי ילפת לטמא בסימן אחד מאותו סימן שיש צ"ט עופות לא מצי למימר אידך דכתב רחמנא למה לי דאזעטריך משום אותו סימן חדש דה"ה שאוה סימן משווי יותר לטהר דליתיה בשום עוף טמא אכל מההוא ודאי שיש בו סימן החדש לא הוה ילפינן לטמא בסימן אחד דא"כ אותו שיש בו סימן צריט עופות למה לי דאחור אינו חשוב יותר לטהר ומייהו קשה דאי מאותו שיש בו סימן אחד של י"ט עופות ילפת לטמא עוף הבא בסימן אחד לא ליכתוב כלל אלא סימן החדש והוה ילפינן מיניה דכל עוף הבא בחדו סימן טמא וכו"ש בחד משאר ג' סימנן דלא מהני בשאר עופות ופי' הקונטרס עיקר ומייהו קשה לפי' הקונטרס דלמה חשיב צ' כתובים אותו סימן טהור שלו מ"ט עופות ושכחד מהני ומה בכך דילמא אית ללמד על עמנו ועל כיוצא בו שיש לו אחד מנ' סימני טהרה דטמאים דמ"ט עופות לא הוה אית דכולהו מ"ט כתובים הבאים כאחד ולא דמו כלל לאותן היתרים על שנים הראשונים על י"ט עופות דאזע"ג דלריכי לגופיהו א' דלא ילפינן מיניהו היינו משום דלא איתא דילפינן מיניהו לא ליכתוב אלא חד ומשאר כוליהו לישתוק אלא כתיב חד דליתיה בפרס או בעוניה לא ליכא דוקא בחד סימן אסורא אכל שנים או שלשה שרו ולהכי צריכי כתיביהו ונעוטה ילף מסומן היחיד דליתיה בפרס או בעוניה ולא דמי כלל לאותם י"ט גופיהו היתרים על השנים דהם שיש כולם ואם איתא דילפינן מיניהו לישתוק מיכליהו ולא ליכתוב אלא חד: בקי

מנא תיתי לן איסורא דאזעטריך נטר למשרייה: תלמא דדרי צבורה. השלשה חורין בכולן כלומר כולן צין מין שיש לו שלשה דהיינו עשרים מיניהו וצין עורב דיש לו צ' אותן צ' מאלו שלשה הן והרביעי אינו טכאחד מכל שלשה סימנן המניין החורים בהם וחד מהני שלשה איתיה אי בפרס אי בעוניה והרביעי ישנו בחבירו ומלא שסימן זה לא נאמר אלא פעם אחת: מהו דמימא ילף מיניה. לאסור עוף הבא בסימן אחד בחד מהני הללו דהא לא ידעו מאי נייהו ההוא סימנא דאיכתב לחודיה למילף מיניה להכי אהא נטר למימא האי הוה דלית ליה כלל וכו' הא עוף הבא בסימן אחד טהור: ה"ג אלא פורים דכתב רחמנא למה לי. הואיל ולא מייניהו ודאי לגופיהו לא אזעטריך דהא אפילו בסימן אחד טהור: לקרבן. שכן לבדן כשרים לקרבן ולא עוף אחר והאי דקחתי ליה תנא לעיל וקאמר אף כל לא אזעטריך למילף מיניהו מידי סימני טהרה דהא בסימן אחד נפקא לן מנשר וכל שכן בדי' אלא סימנא בעלמא אורי לן שאלו הן סימני טהרה אותן שהנשר והמורין חלוקין בהן. ואית דגריכי אלא מרין דקחתי תנא למאי הלכתא ולא יתכן דהא א"כ מאי מריזיה דרב עוקבא דקאמר לקרבן דמי איכא למימר אף כל מרדי מרגולין לקרבן הואיל ויש בהן ד' סימנים והלא כמה פעמים שנה בהן הכבוד ותניא בצורת הכניסה יוכל כל עוף יהא כשר לקרבן תלמוד לומר והקריב מן התורים וגו' אין לך עוף כשר אלא תורים וכו': ה"ה

עשרים זמנן ועוד יש לומר כל הסוגיא בענין אחר דמתחלה חישב פרס ועוניה צ' כתובים הבאים כאחד כלומר משום דאי מייניהו ילפינן לטמא בסימן אחד א"כ לישתוק או מפרס או מעוניה ומחד הוה ילפינן דעוף הבא בסימן אחד טמא ויה"ה לחבירו וכו' מימא אי לא כתיב אלא פרס הוה אמינא בחדו סימן שישנו בפרס טמא אכל בעוניה שיש בו סימן אחר דאחור סימן הו' סימן השוב ועבור בחדו סימן גרידא הוה כיון דאחור סימן הו' עופות א"כ אינו משנו בעני עמנו דכי איכא מרי בחדיה (הדדי) הוה טמא כל שכן הוה בפני עמנו ולא היה נריך למכתב עוניה וילפינן לה מפרס אלא להכי כתיביה למימר דהו' צ' כתובים הבאים כאחד ואין מלמדין ומשני דאיכא סימן אחד בפרס או בעוניה דליתיה צ"ט עופות והשתא לא הו' צ' כתובים דכי ילפת לטמא בסימן אחד מאותו סימן שיש צ"ט עופות לא מצי למימר אידך דכתב רחמנא למה לי דאזעטריך משום אותו סימן חדש דה"ה שאוה סימן משווי יותר לטהר דליתיה בשום עוף טמא אכל מההוא ודאי שיש בו סימן החדש לא הוה ילפינן לטמא בסימן אחד דא"כ אותו שיש בו סימן צריט עופות למה לי דאחור אינו חשוב יותר לטהר ומייהו קשה דאי מאותו שיש בו סימן אחד של י"ט עופות ילפת לטמא עוף הבא בסימן אחד לא ליכתוב כלל אלא סימן החדש והוה ילפינן מיניה דכל עוף הבא בחדו סימן טמא וכו"ש בחד משאר ג' סימנן דלא מהני בשאר עופות ופי' הקונטרס עיקר ומייהו קשה לפי' הקונטרס דלמה חשיב צ' כתובים אותו סימן טהור שלו מ"ט עופות ושכחד מהני ומה בכך דילמא אית ללמד על עמנו ועל כיוצא בו שיש לו אחד מנ' סימני טהרה דטמאים דמ"ט עופות לא הוה אית דכולהו מ"ט כתובים הבאים כאחד ולא דמו כלל לאותן היתרים על שנים הראשונים על י"ט עופות דאזע"ג דלריכי לגופיהו א' דלא ילפינן מיניהו היינו משום דלא איתא דילפינן מיניהו לא ליכתוב אלא חד ומשאר כוליהו לישתוק אלא כתיב חד דליתיה בפרס או בעוניה לא ליכא דוקא בחד סימן אסורא אכל שנים או שלשה שרו ולהכי צריכי כתיביהו ונעוטה ילף מסומן היחיד דליתיה בפרס או בעוניה ולא דמי כלל לאותם י"ט גופיהו היתרים על השנים דהם שיש כולם ואם איתא דילפינן מיניהו לישתוק מיכליהו ולא ליכתוב אלא חד: בקי

(א) נחמ"ד ז"ל ה"ה דלמדן (ב) לא נמריי הוה כלכל למהני חסתי וליכא סימנא.